

Delavnica: EKOSISTEMSKA SAMOOSKRBA, ddr. Ana Vovk Korže, Inštitut za promocijo varstva okolja (IPVO)

20. junija 2020 smo organizirali delavnico **Ekosistemska samooskrba**. Delavnica je potekala v sklopu pilotnega projekta Inovativne prakse in proizvodi sonaravnega pridelovanja na malih kmetijah (EKOMALE). Delavnico je pripravila in izvedla ddr. Ana Vovk Korže na Učnem poligonu Dole. IPVO je partner v pilotnem projektu Ekomale.

Na začetku je vodja pilotnega projekta mag. Nataša Ferant predstavila projekt in izpostavila načine na podlagi katerih želimo povečati prihodek na malih kmetijah.

Ddr. Ana Vovk Korže nas je popeljala po poligonu, kjer je poudarek na pomenu ekosistemskih pristopov, s katerimi podpirajo naravno pridelavo hrane in skrb za zdrava tla. Inštitut za promocijo varstva okolja (IPVO) upravlja Učni poligon Dole in razvija nova znanja prav s področja ekosistemskih pristopov, ki omogočajo podporo gospodinjiski samooskrbi.

Ogledali smo si pristop odgovorne rabe zemljišč, kjer je poudarek na upoštevanju strani neba, smeri odtekanja vode, zbiranju vode in prilagoditvam rastlin glede na lastnosti zemlje. Za potrebe spoznavanja prsti je na učnem poligonu profil prsti, ki prikazuje zaporedje horizontov A, Bg1, Bg2 in C. To je pobočni psevdoglej, ki ima zelo zahtevno sestavo, saj prevladujejo gline v osrednjem delu, ki povzročajo zbitost in trdo strukturo tal. To je tudi razlog, da se na tem območju uporabljajo permakulturni sistemi pridelave z gomilami, visokimi gredami in gredami v obliki pogače (organske grede). Zato so posebno težo dali različnim tipom gred, s katerimi zadržujemo vodo, vzpostavljajo proces humifikacije na rastliških in pospešujejo zadrževanje organske snovi v tleh. Predstavila in prikazala nam je različne tipe gred: gomilasta greda, visoka greda, greda na brežini, greda na paleti in greda na kartonu.

Kot podporne objekte na podeželju smo videli zemljanko in rastlinjak, oba sta iz lesa in temeljita na koriščenju energije zemlje in sonca. Zemljanka je podporni objekt na podeželju in je v zemlji v globini 3 m in služi za shranjevanje predelkov. Ker ima zeleno streho, je prilagojena tudi podnebnim spremembam in ni potrebno prostora ne segrevati pozimi, ne ohlajati poleti.

Ogledali smo si tudi jurto. To je mongolsko bivališče, prilagojeno močnim vetrovom, velikim temperaturnim nihanjem in omogoča tudi bivanje. Sestavljena je iz volne, lesa in konoplje za izolacijo. Na učnem poligonu je jurta namenjena tudi izobraževalnim dejavnostim.

Ogledali smo si Eko stranišče, preko katerega skrbijo za kroženje organskih snovi v naravi. Za tiste, ki si ga želijo narediti, je na učnem poligonu načrt. Ob njem so korenine dreves, ki porabijo dušik in fosfate, zato se ne obremenjuje narave.

Poudarek so dali tudi na storitvenih dejavnostih v povezavi s predelavo rastlin in izobraževanjem na kmetijah. Na Učnem poligonu v Dolah so vezane storitvene dejavnosti na izobraževanje in promocijo samooskrbe in trajnostnih pristopov pridelave hrane. V ta namen je ddr. Ana Vovk Korže razvila več programov, ki se nanašajo na ogled, strokovne delavnice, specifične aktivnosti in predavanja, ki jih izvaja tudi izven poligona.

Poleg izobraževanja je možno na učnem poligonu naročiti storitve načrtovanja samooskrbnih posesti, svetovanje in enostavne analize vode in zemlje. Prav tako se predelajo rastline v sokove, sadne namaze, tinkture in vložnine. Posebna pozornost je namenjena sladkemu pelinu, ki velja za zelo pomembno zdravilno rastlino, saj izboljšuje imunski sistem, blaži vročinska in virusna stanja. Izhaja iz Azije, kjer ga uporabljajo za zdravljenje malarije.

Delavnice se je udeležilo 6 partnerjev projekta in tudi ostali udeleženci iz različnih sfer delovanja kmetje, kmetijski svetovalci, zlasti pa vrtničarji. Skupaj je bilo 27 udeležencev.

Fotokronika delavnice Ekosistema samooskrba, 20. 6. 2020, Dole

Udeleženci so z zanimanjem prisluhnili uvodni besedi ddr. Ane Vovk Korže in mag. Nataše Ferant
(Foto: Irena Rotar)

Udeleženci smo si ogledali različne tipe gred (gomilasta greda) kot ekosistemske rešitve v času podnebnih sprememb.
(Foto: Irena Rotar)

Udeleženci sm si z zanimanjem ogledali samooskrbno klop z električno energijo: na vrhu solarni panel, spodaj pa luči in napajalniki za mobilne telefone.
(Foto: Irena Rotar)

Vrt, ki raste na gredi iz lepenke. Brežine se spreminjajo v grede in bodo prihodnjo sezono že psajene z vrtninami.
(Foto: Nataša Ferant)

V notranjosti jurte je prostor namenjen tudi izobraževanju.
(Foto: Nataša Ferant)

Ddr. Ana Vovk Korže razlaga udeležencem delavnice o pomenu in gradnji zemljanke in tržni dejavnosti na Učnem poligonu Dole.
(Foto: Irena Rotar)

